Redaksiya Qaydaları

Ən Möhtərəm*
Garland F. Byers, Jr., J.D., D.D.‡
Millətlərin yepiskopu, həvari tapşırığı ilə

Yazan Müqəddəs İyeronim, Caravaggionun əsəri (1605–1606), Galleria Borghese, Roma. Kəllə memento mori-dir: ölüm istənilən saatda gələ bilər, buna görə də tövbəyə çağırış: «Tövbə edin! Çünki Səmavi Padşahlıq yaxınlaşıb» (Matta 4:17, Müqəddəs Kitab).

İctimai mülkiyyət.

Padşahlığın Katibinin yazıları aşağıda göstərilən qaydalara riayət edir. Onlar burada bəyan olunur ki, hər oxucu Müqəddəs Yazılardan və digər nüfuzlu mənbələrdən necə sitat gətirildiyini, müəyyən mənbələrə nə üçün istinad edildiyini və bu səhifələrdə işlədilən işarələrin və formaların nə məna daşıdığını bilsin.

Müqəddəs Yazılar

Müqəddəs Yazılar heç vaxt dəyişdirilmir. Müqəddəs Yazılardan sitat söz-söz, istinad edilən nəşrdə necə çap olunubsa, tam elə gətirilir və heç bir halda, heç bir səbəbdən dəyişdirilmir. Heç bir söz, hərf və ya durğu işarəsi əlavə edilmir, çıxarılmır və dəyişdirilmir, mətnin içinə heç bir vurğu və ya tipoqrafik işarə qoyulmur. Çap olunmuş mətndə qrammatik, orfoqrafik və ya mətbəə səhvi kimi görünən yer olarsa, o, tam olduğu kimi saxlanılır. Müqəddəs Yazılar müqəddəsdir və düzəliş bəhanəsi ilə onlara heç nə edilmir. Yepiskop Byers hər hansı bir parça barədə şərh vermək istədikdə bunu sitatdan kənarda, öz sözləri ilə edir.

İstifadə olunan Müqəddəs Kitab nəşrləri. İngilis dilində Müqəddəs Yazılardan sitatlar King James Version-dan (1769-cu ilin standart mətni, Apokrif kitablarla birlikdə) gətirilir. Hər bir başqa dildə Müqəddəs Yazılardan sitatlar oxucunun oxuduğu dildə mövcud olan, tanınmış və nəşr olunmuş Müqəddəs Kitab nəşrindən gətirilir; onlar heç vaxt ingilis dilindən yenidən tərcümə edilmir. Mümkün olan hər yerdə tanınmış Müqəddəs Kitab cəmiyyətinin rəsmi nəşrindən sitat gətirmək üçün hər cür səy göstərilmişdir. Əsasən müəllif hüquqları ilə bağlı məsələlərdən və müəllif hüququ ilə qorunan nəşrdən istifadəyə icazə gözləməkdən qaçmaq üçün hər yerdə ictimai mülkiyyətdə olan nəşrlərdən istifadə olunmuşdur. Bununla belə, ehtiyatlı və zəruri olduğu bəzi hallarda həmin dilə cavabdeh olan Müqəddəs Kitab cəmiyyətindən icazə istənilmişdir. Hələ də müəllif hüququ ilə qorunan nəşrlərdən naşirlərinin icazəsi ilə – istər birbaşa verilmiş, istərsə də naşirin dərc etdiyi lisenziya vasitəsilə – və ya qanunun yol verdiyi hallarda ədalətli istifadə qaydasında istifadə olunur.

Nəşrin adı göstərilir. Müqəddəs Yazılardan hər bir sitatda onun götürüldüyü nəşrin adı göstərilir, məsələn, ingiliscə «(KJV)», almanca «(Schlachter 1951)» və ya azərbaycanca «(Müqəddəs Kitab)».

Ayələrin nömrələnməsi. Bəzi Müqəddəs Kitab nəşrləri müəyyən ayələri, xüsusilə Zəburda, fərqli nömrələyir. Hər dil öz Müqəddəs Kitabının nömrələnməsinə istinad edir, ona görə də istinad eyni parçaya ingiliscə istinaddan bir qədər fərqlənə bilər.

Məsihin sözləri. Məsihin sözləri dırnaq işarələri ilə birlikdə, Yepiskop Byersin müəyyən etdiyi kimi, qırmızı rənglə çap olunur. Bir neçə parçada, məsələn, Yəhya 3:16-da, danışanın Məsih, yoxsa Müjdəçi olduğu mübahisəlidir; belə parçalar qara rəngdə saxlanılır.

Kanonu fərqli olan kitablar. Bütün kilsələr eyni kitabları Müqəddəs Yazılar kimi qəbul etmir. Bəzi kilsələrdə qəbul edilən, digərlərində isə qəbul edilməyən kitabdan, məsələn, Apokrif kitablardan və ya Efiopiya Pravoslav Təvahedo Kilsəsinin kanonundakı kitablardan sitat gətirilə bilər; belə sitat həmin kitabın kanonik statusu barədə heç bir hökm bildirmir.

Nüfuz sırası

Mənbələr ən yüksəkdən ən aşağıya doğru aşağıdakı nüfuz sırasına görə dəyərləndirilir. Hər müəllif və ya yazı layiq olduğu ən yüksək kateqoriyaya daxil edilir; iman rəmzi onu qəbul etmiş Kilsə Məclisi ilə birlikdə yerləşdirilir, yalnız Həvarilərin İman Rəmzi doqquzuncu, Afanasi İman Rəmzi isə on birinci kateqoriyaya daxil edilir.

1. **Məsihin sözləri**, Müqəddəs Yazıların harasında qeyd olunmasından asılı olmayaraq.
2. **Həvari yazıları**: Matta; Yəhya; 1, 2 və 3 Yəhya; Vəhy; Paulun on üç məktubu; və 1 və 2 Peter.
3. **Əhdi-Cədidin digər yazıları**: Mark, Luka, Həvarilərin İşləri, İbranilərə, Yaqub və Yəhuda.
4. **Əhdi-Ətiq**, 1611-ci il King James Version-da çap olunduğu kimi Apokrif kitablarla birlikdə.
5. **Həvari Ataları**, Həvarilərdən sonrakı nəsil (təxm. b.e. 95–150).
6. **Nikeyadan əvvəlki Atalar**, Nikeya Kilsə Məclisindən (b.e. 325) əvvəl.
7. **Nikeya və Nikeyadan sonrakı Atalar**, Səhra Ataları ilə birlikdə.
8. **Yeddi Ümumdünya Kilsə Məclisi**, həm Şərq, həm də Qərb tərəfindən qəbul edilmiş, hər birinin qəbul etdiyi iman rəmzləri və tərifləri ilə birlikdə.
9. **Sonrakı Kilsə Məclisləri**, həm Şərq, həm də Qərb tərəfindən qəbul edilməmiş.
10. **Müqəddəslər**: Şərqdə və ya Qərbdə Kilsə tərəfindən müqəddəs kimi tanınmış və daha yüksək kateqoriyaya daxil edilməmiş hər bir şəxsin yazıları.
11. **İqrarnamələr, katexizislər, papa və patriarx sənədləri.**

12. **Liturgik mətnlər**, məsələn, qədim liturgiyalar və Ümumi Dua Kitabı.
13. **Müqəddəslər sırasına daxil edilməmiş tarixi xristian müəllifləri.**
14. **Qədim qeyri-kanonik və qeyri-xristian mənbələr**, məsələn, psevdoepiqraflar, Ölü dəniz əlyazmaları, İosif Flavi və yunan-Roma tarixçiləri.
15. **Müasir elmi tədqiqatlar.**
16. **Məlumat kitabları**, məsələn, leksikonlar və konkordanslar; onlar nüfuzlu mənbə kimi deyil, vasitə kimi xidmət edir.

Mənbələrin seçimi

Heç bir dəstək nəzərdə tutulmur. Bir ensiklikaya və ya bir məzhəbə mənsub müəllifin hər hansı əsərinə, yaxud bir kilsənin deyil, digərinin əsərinə istinad edilməsi həmin məzhəbə və ya kilsəyə dəstək, yaxud hər hansı üstünlük vermək demək deyil. Parça yalnız ona görə seçilir ki, Yepiskop Byers məhz həmin mənbədən götürülmüş məhz həmin parçanı müzakirə olunan məsələ üçün xüsusilə ibrətamiz hesab etmişdir; başqa heç bir səbəbə görə yox. Onun niyyəti heç bir məzhəbi irəli çəkmək və ya ona mane olmaq deyil.

Həqiqət harada tapılırsa, oradadır. Yepiskop Byers hesab edir ki, həqiqət insanın onu tapdığı yerdədir. Buna görə də o, dünyəvi mənbələrdən, eləcə də qeyri-kanonik və ya kilsələr arasında hələ də mübahisəli qalan əsərlərdən sitat gətirə bilər. O, bunu ona görə edir ki, müəllif kimi istinad etdiyi parçanı xüsusilə ibrətamiz hesab etmiş və dediyinin həqiqət olduğuna özü əmin olmuşdur.

Sitat və istinad

Sitatlar hərfi gətirilir. Dırnaq işarələri içindəki sözlər həmişə istinad edilən mənbənin dəqiq sözləridir. Mənbə heç vaxt sitat kimi təqdim olunaraq sərbəst nəql edilmir. Mənbənin dəqiq ifadəsini yoxlamaq mümkün olmadıqda ondan sitat gətirilmir.

Üç nöqtə və kvadrat mötərizələr. Üç nöqtə (...) sitatın orijinaldakı cümlənin ortasından başladığını və ya bitdiyini, yaxud sözlərin buraxıldığını göstərir. Sitat içindəki kvadrat mötərizələrdəki sözlər sitat gətirilən nəşrdə olduğu kimi verilir. Müqəddəs Yazılardan gətirilən sitata heç vaxt heç nə əlavə edilmir.

Sonluq qeydləri tam mətni verir. Yazıda istinad edilən hər nüfuzlu mənbə onun sonluq qeydlərində mənbənin dəqiq sözləri ilə tam şəkildə verilir ki, oxucu ona sadəcə istinadı deyil, mənbənin özünü oxuya bilsin.

İstinadlar. Ayrıca qeyd edilmiş kənarlaşmalar istisna olmaqla, istinadlar və tərtibat *Chicago Manual of Style*-a uyğundur; bu, burada dərc olunan növdən olan ilahiyyat və tarix yazıları üçün ümumən qəbul edilmiş üsuldur. Padşahlığın Katibinin yazıları aşağıdakı cəhətlərdə və aşağıdakı səbəblərə görə ondan qəsdən kənara çıxır:

1. **Allaha aid əvəzliklər böyük hərflə yazılır** (O, Onu, Onun), eləcə də Ona məxsus olan sözlər, məsələn, «Onun sağ əli». Chicago adətən onları kiçik hərflə yazır. Burada onlar ehtiram əlaməti olaraq böyük hərflə yazılır.
2. **Natamam sitatlarda üç nöqtə saxlanılır.** Chicago adətən sitatın əvvəlində və ya sonunda üç nöqtə qoymur. Burada isə o saxlanılır ki, oxucu sitatın, xüsusilə də Müqəddəs Yazılardan sitatın bütöv cümləni vermədiyini həmişə bilsin.
3. **Sonluq qeydləri istinad edilən hər nüfuzlu mənbənin tam mətnini verir,** yalnız istinadını deyil. Bu, oxucunun mənbənin özünü oxuya bilməsi üçün edilir.
4. **Məsihin sözləri qırmızı rənglə çap olunur,** dırnaq işarələri ilə birlikdə, qırmızı hərfli Müqəddəs Kitabların köhnə adətinə uyğun olaraq, ki, Rəbbin sözləri seçilsin.
5. **İsaya aid «Rəbb» sözü kiçik baş hərflərlə yazılır** – Yepiskop Byersin öz mətnində, lakin heç vaxt Müqəddəs Yazıların içində deyil – ehtiram əlaməti olaraq.

Kilsə Ataları digər dillərdə. Kilsə Atasından sitat ingiliscə nəşrdən gətirildikdə, başqa dildəki səhifədə həmin sitat bu ingiliscə nəşrdən tərcümə olunur və bu, qeyd edilir, məsələn, «(ingiliscə mətndən tərcümə: ANF 1)».

Dil və üslub

Ehtiram bildirən böyük hərflər. Allaha aid əvəzliklər (O, Onu, Onun) böyük hərflə yazılır, eləcə də eyni mənada Ona məxsus olan sözlər, məsələn, Məsihin Onun sağında oturduğu deyiləndə.

Kiçik baş hərflərlə Rəbb. Yepiskop Byersin öz mətnində «Rəbb» sözü İsa Məsihə aid olduqda, böyük hərflərlə yazılan hər dildə kiçik baş hərflərlə yazılır. Bu, heç vaxt Müqəddəs Yazıların

içində edilmir.

Digər böyük hərflər. «Padşahlıq» (Allahın Padşahlığı və Səmavi Padşahlıq), «Padşahlığın Katibi», «Müqəddəs Yazılar», «Kilsə» (Məsihin bütöv Bədəni mənasında) və «Müqəddəs Ruh» böyük hərflə yazılır.

Orfoqrafiya və durğu işarələri. İngiliscə səhifələrdə Amerika orfoqrafiyası işlədilir. Nöqtəli vergüllə ayrılan sadalamada sonuncu üzvdən əvvəl «; və» yazılır.

Titullar. Titullar mövqe iddiası kimi deyil, müraciət forması kimi verilir və təvazökar saxlanılır.

«Ən Möhtərəm» (ingiliscə: «The Most Reverend») Amerika Birləşmiş Ştatlarında yepiskopa müraciətdə adət olunmuş formadır. O, insana deyil, vəzifəyə aiddir və iddia edilən şərəf kimi deyil, nəzakət kimi işlədilir. Amerika Birləşmiş Ştatlarında işlədilən müraciət formalarına dair katolik bələdçi yepiskopa yazarkən bu formanı verir: «His Excellency, / The Most Reverend (full name).»[1]

D.D. Yepiskop Byersin malik olduğu ilahiyyat doktoru dərəcəsi *honoris causa*, yəni təhsil kursunu başa vurduğu üçün deyil, şərəf olaraq verilmişdir – Kilsədə bəzən belə edilir.[2] Tanınmış nümunələrdən biri Möhtərəm Doktor Billy Grahamdır. Onun təhsil yolu ilə qazandığı ən yüksək dərəcə bakalavr dərəcəsi (Bachelor of Arts) idi,[3] 1948-ci ildə isə fəxri ilahiyyat doktoru dərəcəsi almışdı.[4] Ona adətən «Dr. Graham» deyə müraciət edilirdi.[5] Fəxri doktorluq dərəcəsi almış başqa şəxslər arasında təhsili ibtidai məktəblə bitmiş Möhtərəm Harry A. Ironside;[6] Möhtərəm G. Campbell Morgan;[7] müjdəçi Billy Sunday;[8] Honkonq və Cənubi Çin yepiskopu Çox Möhtərəm Ronald Owen Hall;[9] C. S. Lewis;[10] Möhtərəm A. W. Tozer;[11] və Kəlküttəli Müqəddəs Tereza vardır.[12]

Adlar. Müqəddəslər, papalar, patriarxlar və digər yepiskoplar öz Kilsələrində ənənəvi olan və ya oxucunun dilində adət olunmuş formada adlandırılır. Seçilən forma kilsələr arasında heç bir üstünlük bildirmir.

Tərcümələr. İngilis dilindən başqa dillərdəki səhifələr süni intellektin köməyi ilə tərcümə olunur və nüfuzlu mətn ingiliscə mətndir. Bax: Tərcümələr və səlahiyyət barədə qeyd.

Sayt

Şəkillər. Yalnız ictimai mülkiyyətdə olan və ya belə istifadə üçün sərbəst lisenziyalı şəkillər göstərilir; hər birinin izahı və müəllifliyi qeyd olunur.

Nömrələmə, tarixlər və düzəlişlər. Nəşrlər nömrələnir və tarixlənir. Daimi səhifələr yerindəcə yenidən işlənə bilər və yenidən işlənmiş səhifədə son düzəlişin tarixi göstərilə bilər ki, oxucu hansı versiyanı oxuduğunu bilsin.

Düzəlişlər. Səhv, xüsusilə də Müqəddəs Yazılardan gətirilən sitatda səhv tapan oxuculardan xahiş olunur ki, ana səhifədə göstərilən ünvana yazsınlar. Səhvlər düzəldilir.

İxtisarlar

KJV	King James Version (1769-cu ilin standart mətni)
ANF	*Ante-Nicene Fathers*, redaktorlar Alexander Roberts və James Donaldson; ardınca cild nömrəsi
NPNF2	*Nicene and Post-Nicene Fathers*, ikinci seriya, redaktorlar Philip Schaff və Henry Wace; ardınca cild nömrəsi
Easton	Burton Scott Easton, *The Apostolic Tradition of Hippolytus* (1934)
b.e.	bizim eramız; latınca *Anno Domini*, Rəbbimizin ilində
təxm.	latınca *circa*, təxminən

Son düzəliş: 10 oktyabr 2026

Sonluq qeydləri

1 Michael Andrews, «How to Address Church Officials, Bishops, Priests», *Adoremus Bulletin*, 15 avqust 2009, https://adoremus.org/2009/08/how-to-address-church-officials-bishops-priests/. Səhifədə deyilir: «Amerika Birləşmiş Ştatlarında yazışmada və şifahi müraciətdə işlədilən müraciət formaları Kilsə rəsmilərinin bəzi poçt ünvanları ilə birlikdə aşağıda verilir.» (ingiliscə mətndən tərcümə)

2 Fransisk, *Veritatis Gaudium*, Kilsə universitetləri və fakültələri haqqında həvari konstitusiya (8 dekabr 2017), maddə 51: «An honorary Doctorate can be conferred for special scientific or cultural merit in promoting the ecclesiastical sciences» («Kilsə elmlərinin inkişafında xüsusi elmi və ya mədəni xidmətlərə görə fəxri doktor dərəcəsi verilə bilər», ingiliscə mətndən tərcümə),

https://www.vatican.va/content/francesco/en/apost_constitutions/documents/papa-francesco_costituzione-ap_20171208_veritatis-gaudium.html.

3 Wheaton Archives & Special Collections, «Billy Graham Resources», Wheaton College, baxış tarixi 10 oktyabr 2026: «Graham matriculated at Wheaton in 1940 and graduated in 1943 with a BA in anthropology» («Graham 1940-cı ildə Wheaton Kollecinə daxil olmuş və 1943-cü ildə antropologiya üzrə bakalavr (BA) dərəcəsi ilə məzun olmuşdur», ingiliscə mətndən tərcümə), https://www.wheaton.edu/about-wheaton/museums-library-and-collections/wheaton-archives-and-special-collections/research/billy-graham-resources.

4 Wheaton Archives & Special Collections, «Select Chronology», The Evangelism & Missions Archives, Wheaton College, son yenilənmə 2 iyun 2026: «King's College commencement, received honorary Doctor of Divinity degree» («King's College kollecində buraxılış mərasimi, fəxri ilahiyyat doktoru dərəcəsi aldı», ingiliscə mətndən tərcümə), New Castle, DE, 7 iyun 1948, https://www.wheaton.edu/__data/assets/file/0013/30370/Chronology-1934-2018.pdf.

5 David Van Biema, «Dr. Billy Graham: A Purposeful Life, An Indelible Legacy», *Guideposts*, [2018?], baxış tarixi 10 oktyabr 2026: «The Reverend Dr. Billy Graham, quite possibly the most influential and admired religious leader of the 20th century, passed away on Feb. 21, at the age of 99» («Ehtimal ki, XX əsrin ən nüfuzlu və ən çox hörmət edilən dini rəhbəri olan Möhtərəm Dr. Billy Graham 21 fevralda, 99 yaşında vəfat etdi», ingiliscə mətndən tərcümə), https://guideposts.org/articles/prayer/inspirational-prayers/dr-billy-graham-a-purposeful-life-an-indelible-legacy/. Həmçinin bax: Blake Killingsworth, «DBU Celebrates the Life of Billy Graham», Dallas Baptist University, 21 fevral 2018: «DBU presented its first honorary doctorate to Dr. Billy Graham during a special ceremony held on the DBU campus» («DBU ilk fəxri doktorluq dərəcəsini DBU kampusunda keçirilən xüsusi mərasimdə Dr. Billy Grahama təqdim etdi», ingiliscə mətndən tərcümə), https://www.dbu.edu/news/2018/02/dbu-celebrates-the-life-of-billy-graham.html; Erin Branham, «A Personal Memory of Dr. Billy Graham», BRIGHT-FM, 21 fevral 2018: «Dr. Graham invited many millions of people to encounter Jesus in a personal way» («Dr. Graham milyonlarla insanı İsa ilə şəxsən qarşılaşmağa dəvət etdi», ingiliscə mətndən tərcümə), https://www.brightfm.com/shine/shine-daily/a-personal-memory-of-dr-billy-graham/; və Frank J. Beard, «Reflections on the life of Rev. Dr. Billy Graham», Illinois Great Rivers Conference, The United Methodist Church, 1 mart 2018: «Dr. Graham received many awards, honorary degrees, and citations during his long life of 99 years» («Dr. Graham 99 illik uzun ömrü boyunca bir çox mükafat, fəxri dərəcə və təltif aldı», ingiliscə mətndən tərcümə), https://igrc-www.brtsite.com/blogpostsdetail/11047520.

6 «Author Biography», Plymouth Brethren & Other Ministries: «Though his classes stopped with grammar school...» («Dərsləri ibtidai məktəblə bitsə də...», ingiliscə mətndən tərcümə); «Wheaton College awarding an honorary Litt.D. in 1930 and Bob Jones University an honorary D.D. in 1942» («1930-cu ildə Wheaton College tərəfindən fəxri Litt.D., 1942-ci ildə isə Bob Jones University tərəfindən fəxri D.D. dərəcəsinin verilməsi», ingiliscə mətndən tərcümə), https://plymouthbrethren.org/node/5488.

7 «The G. Campbell Morgan Collection», Learning Commons, Chicago Theological Seminary: «Morgan received his Doctor of Divinity degree from Chicago Theological Seminary in 1902» («Morgan ilahiyyat doktoru

dərəcəsini 1902-ci ildə Chicago Theological Seminary seminariyasından aldı», ingiliscə mətndən tərcümə), https://ctslibrary.org/collections/Campbell_Morgan/intro.html.

8 Robert P. Muhlbach, «Billy Sunday, Evangelist», *Baseball Research Journal* (Society for American Baseball Research), 1980: Sunday «had numerous honorary doctor of divinity degrees conferred upon him» («ona çoxsaylı fəxri ilahiyyat doktoru dərəcələri verilmişdi», ingiliscə mətndən tərcümə), https://sabr.org/journal/article/billy-sunday-evangelist/.

9 University of Hong Kong, Honorary Graduates, «The Rt. Rev. Ronald Owen Hall»: «Doctor of Divinity *honoris causa*» («ilahiyyat doktoru *honoris causa*», ingiliscə mətndən tərcümə), 64th Congregation, 1965, https://www4.hku.hk/hongrads/citations/mc-ma-ronald-owen-hall-the-rt-rev-ronald-owen-hall.

10 Gabriel Sewell, «Graduation week, celebrating Honorands: Great thinkers and writers», University of St Andrews Special Collections: «St Andrews awarded Clive Staples Lewis an honorary Doctor of Divinity in June 1946» («St Andrews universiteti 1946-cı ilin iyununda Clive Staples Lewisə fəxri ilahiyyat doktoru dərəcəsi verdi», ingiliscə mətndən tərcümə), https://university-collections.wp.st-andrews.ac.uk/?p=11658.

11 «A.W. Tozer & Wheaton College», Wheaton College Special Collections, 27 fevral 2012: «Wheaton College honored Tozer with an honorary doctorate (LLD) in 1950» («Wheaton College 1950-ci ildə Tozeri fəxri doktorluq dərəcəsi (LLD) ilə təltif etdi», ingiliscə mətndən tərcümə); «Houghton College bestowed the honorary LLD two years later» («Houghton College iki il sonra fəxri LLD dərəcəsini verdi», ingiliscə mətndən tərcümə), https://lib-scblog3.wheaton.edu/?p=5051.

12 University of Hong Kong, Honorary Graduates, «The Reverend Mother Teresa»: «Doctor of Social Sciences *honoris causa*» («sosial elmlər doktoru *honoris causa*», ingiliscə mətndən tərcümə), 146th Congregation, 1993, https://www4.hku.hk/hongrads/graduates/m-c-o-m-o-b-e-hon-d-d-hon-dr-med-mary-bojaxhiu-teresa-the-reverend-mother-teresa. Həmçinin: *Duke of Edinburgh Is Installed as Chancellor of the University*, Anglia Television, 1977, East Anglian Film Archive, kataloq 207990; filmdə onun «receiving an honorary degree from the Duke that day» («həmin gün Hersoqdan fəxri dərəcə alması», ingiliscə mətndən tərcümə) anı əks olunub, https://eafa.org.uk/work/?id=894726.

Bu səhifədə Azərbaycan dilində verilən bütün Müqəddəs Yazı sitatları heç bir dəyişiklik edilmədən *Azərbaycan dilində Müqəddəs Kitab* nəşrindən götürülmüşdür. Mətn: ebible.org/azb. Buraxılmış hissələr üç nöqtə (...) ilə göstərilir.
Copyright © 2008 Müqəddəs Kitab Sirkəti
Translation by: Institute for Bible Translation
Contributor: Bible Society of Azerbaijan
This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible. This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.